

Gonartrózis

A térd – a test legnagyobb ízülete

A térd egy ízület a csípő és a lábszár között. A térd ízület a comb alsó részét a sípcsont, felső részével és a patellával, azaz a térdkaláccsal köti össze. Az inak – erős, rugalmas szalagok, amelyek a csontokat kötik össze – az ízület tökéletes stabilitását és erejét biztosítják.

A térd egy szinoviális ízület melyben a csontvégeket egy kopásra rendkívül ellenálló hialin porc fedi. Ez lehetővé teszi a csontvégek egymáson való elmozdulását. Az ízületet egy folyadék kapszula veszi körül és keneti, csökkentve a csontok súrlódását, úgy, ahogy az olaj a biciklilánc megfelelő működését biztosítja.

Mi a gonartrózis?

Amikor a térd ízület nagyon kopott, a térd ízület artrózisáról, azaz gonartrózisról beszélünk. Normális körülmények között, ez a porc lehetővé teszi, hogy az ízületi felszínek egymáson elmozduljanak. Általában a kopás egy körülhatárolt felületen kezdődik, és idővel kiterjed, néha nagyon lassan, máskor csak pár hónapon belül. A porc teljes eltűnésével, a csontos felületek közvetlenül érintkeznek egymással. Ilyenkor a csont felülete merev, ez súrlódást okoz a térd mozdítása esetén. Az ízületi elemek elmozdulása nehézkes. Idővel a csont deformálódik. Egyenetlenségek, kis kinövések (osteofiták) jelennek meg, amelyek még jobban zárják az ízületet.

Az artrózisnak számos oka van, és ezek gyakran összefüggnek. Ezek közé sorolhatjuk az életkort, az ízület nem tökéletes szerkezetét, túlsúlyt, sokkot, örökölt törékenységet, betegségeket (gyulladásos megbetegedések) stb.

A kopás ott jelentkezik ahol az ízület a legjobban terhelt. A láb alakja függvényében, a térd egyes elemei jobban terheltnek lesznek, mint mások.

A legtöbb embernél a sípcsont befele fordul, a lábak többé-kevésbé íveltek (genu varum). Íme, miért jelentkezik az artrózis legtöbbször a térd belső felületén. Ritkább fordul elő, hogy az artrózis az ízület külső felszínén jelentkezzen. Azoknál a személyeknél fordul elő, ahol a sípcsont kifele mozdul (X láb, azaz genu valgum orvosi szaknyelven).

A harmadik csúszási felület (külső kamra) ugyancsak kopik. Néha az artrózis itt jelentkezik (femuro-patellaris artrózis).

Amikor mindhárom felület érintett, a teljes térd beteg (globális artrózis).

Tünetek

Ezen elváltozás következményei a következők:

- Ízületben lokalizált fájdalom. Az érintett felület függvényében ez lehet elülső, belső vagy hátsó. A fájdalmat a hosszas lábon állás, járás, lépcsőzés erősíti, és a pihenés csökkenti. Előrehaladott stádiumokban a fájdalom pihenés közben is jelentkezik.
- Az ízület gyulladása (térd gyulladása).
- Ízület ropogása (pattogása)
- Térd merevsége, amely idővel előrehalad

- Ízületi instabilitás
- Izomtónus csökkenése
- Fokozatos mozgási nehézségek, melyek jelentős járási nehézséget okozhatnak. Amikor a járás rendellenessé válik, a többi ízületet is befolyásolja, melyek nem képesek többé megfelelően működni (a másik térd, csípő, hátgerinc).

Orvosi felmérés

Az eset súlyosságának meghatározására az alábbi mutatókat alkalmazzák:

- Fájdalom ellen használt gyógyszerek adagolásának gyakorisága
- Fájdalommentesen megtett távolság
- Fájdalom jelenléte éjjel
- Mindennapi élet minőségének romlása

A röntgenvizsgálat lehetővé teszi a durva, csontos részek kivizsgálását. A porc nem látható. Az ízület röntgenvizsgálata az ízületi tér csökkentését, beszűkülését, comb-sípcsont tengely eltolását, subcondralis oszteoszklerózist és szélső oszteofitózist, geodis alakzatokat követi.

Amennyiben más kivizsgálás is szükséges a porc és a csont minőségének kiértékelésére a szakorvos más kivizsgálások kivitelezését is fogja javasolni.

Kezelés

Az ízületi fájdalmat és a gyulladást hatékonyan lehet gyógyszeresen kezelni. Néhány porcvédő gyógyszeres készítmény védi a porcot és lassítja az artrózis előrehaladását. Az infiltráció kivitelezése hasznos lehet. Egy gyógyszeres készítményt fecskendeznek az ízület belsejébe, az ízületi és környéki fájdalom megszüntetésére. A rugalmasság megőrzésére és az izom fenntartására hasznos a gyógytorna. Hasznos a túlsúly megelőzése, tekintettel arra, hogy ez növeli a mechanikai terhelést. Az izom görcsös összehúzódását gyógyszeres kezeléssel és fizioterápiával csökkenthetjük.

A gyógyszeres kezelés és a rehabilitáció egy időre javít a helyzeten de nem akadályozza meg a betegség előrehaladását, fájdalom súlyosodását és a térd ízület elmeredését.

A térd ízületi megbetegedés súlyossága és helye függvényében, az ortopéd szakorvos különböző műtéti megoldásokat javasolhat. Amikor érintetlen ízületi felületek léteznek, lehetséges a konzervatív műtéti megoldás (oszteotomia), előnyös megoldás fiatal betegek esetén. Amikor az ízület túlságosan sérült, a porc kopott felületeit teljesen el kell távolítani és az ízületet teljesen vagy részlegesen helyettesíteni kell, térd artroplastikai eljárással (térdízületi protézis beültetése).

Mikor szükséges a műtét?

A térd ízület artrózisa egy mechanikus probléma amelyet a gyógyszeres kezelés és a gyógytorna nem gyógyít. A betegség az ízület megfelelő működését akadályozza, ami egy normális járáshoz nélkülözhetetlen.

A merevség, enyhe fájdalomtól egészen kellemetlen, elviselhetetlen fájdalomig, arra készítetik a beteget, hogy a műtéti megoldás vegye számításba. Ez a szint betegenként változó. Egy ilyen döntésre, szükséges elbeszélgetni kezelőorvosával, minél részletesebben, számításba véve minden létező opciót. A merevség és a fájdalom egy bizonyos szakaszában a járási nehézségek annyira kellemetlen, hogy a beteg a műtéti megoldást is számításba veszi. Ez a szint betegenként változó. Minden attól függ, hogy az artrózis mennyire viseli meg a beteget, az életkortól, az életmódtól valamint attól, amit a beteg szeretne. Csak az orvossal folytatott komoly és részletekbe menő beszélgetés tud segíteni eldönteni azt, hogy eljött vagy sem a műtét ideje.